

EL VESTIT NOU DE L'EMPERADOR

Fitxa tècnica i artística

200 Years
HANS CRHISTIAN ANDERSEN
The FAIRYTALES

Edició commemorativa de l'any Andersen
Egmont Imagination & A.Film A/S
Magna films en cooperació amb DRTV I super RTL
Adaptació de Gareth Williams
Durada 20' aprox.

EL SENTIT DEL CONTE

Clàssic que entronitza la innocència i la sinceritat com a virtuts màximes, per damunt del món de les vanitats, les aparences i lluny de les llagoterries i les pors que emanen del poder. Mostra l'estupidesa del monarca i la feblesa dels subordinats, que, per no perdre el càrrec, prefereixen mentir i adular. El desenllaç de la processó, - quan la nena proclama la nuesa de l'emperador-, és un cant a l'autenticitat i a la senzillesa, que foragita les temptacions de les ostentacions i les manifestacions externes dels poderosos.

Conte, doncs, que ens parla de la innocència com a virtut i ens ve a dir que per sobre de les pressions, a la fi, la veritat s'acaba imposant.

ABANS DE VEURE LA PEL.LÍCULA

1.El títol i la caràtula

a. Una per una

1. Què veiem a cada portada?
2. Hi ha el protagonista de la història?
3. En quina situació està?
4. En quina actitud?
5. Quins sentiments expressa?

6. Quin moment del conte il·lustra aquesta portada?
7. Quins aspectes et criden més l'atenció?
8. Quin són els personatges que hi surten?
9. Quina és l'expressió que tenen?
10. Quins aspectes de la portada et criden més l'atenció?
11. Podem dir algunes coses sobre la composició, els colors, els plans, l'entorn que emmarca la portada, etc.?
12. Et pots imaginar com seran les altres imatges del conte a partir de la portada?

b. Totes juntes

1. Podem comparar les distintes portades pel que fa a descripció, efectisme, motivació, etc.?
2. Representen èpoques diferents segons els vestits i la decoració?
3. Què tenen de diferent i de comú totes les portades?
4. Quin dels cinc plantejaments (treballarem també amb la portada que obre el conte) et sembla més original, més curiós, més "modern"?

PER CLARIFICAR LA LECTURA

Vocabulari bàsic que no s'hagi comprès. Preguntar:

1. Què es:
 - ser murri
 - un seguici
 - els cortesants
 - un tàlem
 - una processó
2. Què vol dir:
 - obrir els ulls de bat a bat
 - parar un gran esment
3. Com és descrit el personatge protagonista?
4. Quines relacions s'estableixen entre els personatges de la història?
 - Entre l'emperador i els bergants
 - Entre els bergants i el ministre
5. Quines relacions hi ha entre els personatges de la història? de dependència, de respecte, d'engany, d'admiració?
6. En el fons, de què tracta el conte?
7. On, quan i com passa l'acció? Podria passar avui?
8. Creus que el conte té un final versemblant ?
9. Pots imaginar un final més original? Com seria?

ESTRUCTURA

Si haguéssim de seccionar el conte, en quantes parts el dividiríem, segons els escenaris, segons l'acció, etc.

TEMÀTICA

Quin d'aquest **temes** creus que tracta el conte? On ho veus?

La cobdícia

La ignorància

La innocència

L'adulació

La sinceritat

La por de ser degradat

L'autoestima

La solitud

La identitat

La vanitat

L'aparença

La inseguretats

La pressió social

- Pot passar que la vanitat, com en el conte, porti al ridícul?
- On és la frontera entre la correcció (en el vestir, per exemple) i l'addicció al consum?
- T'has trobat alguna vegada acceptant coses que no t'agradaven o no volies només perquè tot el grup les acceptava?

EL CONTE

- Quines són les qualitats o defectes de l'emperador?
- Quines són les prioritats i les preocupacions de l'emperador?
- Quina és la trampa que li paren els farsants?
- Per què creus que menteix el ministre quan va a veure els teixidors?
- L'emperador fa veure que li agrada la roba que veu al teler per les mateixes raons que el ministre?
- Per què creus que la gent accepta l'engany?
- T'ha passat mai que acceptessis una cosa només perquè tothom l'accepta?
- Se salva algun personatge del conte?
- Què ens diu sobre la naturalesa humana?
- Pots imaginar un argument semblant, però que passés en l'actualitat?

ELS PERSONATGES

Descriure el que sapiguem i el que imaginem dels personatges:

Emperador
Ministre
Funcionari
Estafadors
Nena

AJUDA

Trets psicològics

- Buscar adjectius que vagin bé en la descripció dels personatges:

Bondadós	Perseverant	Generós	Humil
Calmat	Solidari	Indiferent	Obedient
Tolerància	Ordenat	impacient	colèric
Pacient	voluntarios	sincer	respectuós
Delicat	amical	bondadós	apassionat

.....

Afegir aquells que considerem oportuns

- Com reaccionen emocionalment?

Pots detectar algun moment del conte on sigui molt explícit algun dels següents sentiments per part d'algun dels personatges principals?

	<u>Sentiment</u>	<u>Personatge</u>	<u>Moment del conte</u>
Ira			
Tristesa			
Temor			
Plaer			
Amor			
Sorpresa			
Disgust			
Vergonya			

AJUDA

Ira : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, fastigejament, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.

Tristesa: pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, esllanguiment, etc.

Temor: ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, por, terror, fòbia, pànic, etc.

Plaer: felicitat, alegria, content, diversió, orgull, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasi, etc.

Amor: acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.

Sorpresa: commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaiment, meravellament, etc.

Disgust: menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, afllicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc.

Vergonya: culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, arrepentiment, mortificació, contrició, deshonor, etc.

EL TEMA

Un dels temes cabdals del conte és que tothom fa veure que veu la tela o el vestit per por de ser menystingut, per por del que pensaran els altres. L'única vacuna per poder ser valent i sincer és ser capaç de pensar per un mateix sense tenir prejudicis ni por de l'opinió dels altres, és a dir, poder ser autònom en les pròpies decisions i opinions.

Exercici

Característiques
de pensar

Característiques
de pensar per si mateix

- Imaginar coses.
- Imaginar coses que s'apliquen a un mateix.
- Conèixer què es deriva del que es diu.
- Imaginar què se segueix de les pròpies premisses.
- Considerar el que és possible.
- Considerar el que és possible per compte propi.
- Tenir pensaments que et passen pel cap.
- Posar junts els pensaments i treure'n alguna cosa.
- Imaginar-se per què algú altre pensa tal com pensa.
- Imaginar les pròpies raons per creure el que es creu
- Pensar com tothom pensa.
- Trobar una manera de pensar que és completament pròpia.
- Elaborar un problema.
- Elaborar un problema propi.

(Podries posar aquest quadre a la pissarra o d'alguna manera que es veiés bé, i podries encoratjar cada persona de la teva classe a afegir un conjunt addicional de característiques a aquesta llista.)

LES HABILITATS DE PENSAMENT

PER PETITS, SI NO CONEIXEN EL CONTE

Fer inferències

1. Dels títols dels contes.

Aquest exercici es pot fer abans de començar a llegir els contes. Es tracta de respondre a: què es pot inferir de contes que es diuen...:

- El vestit vell de l'emperador
- El barret nou de l'emperador
- El vestit de l'emperador nou
- El vestit del nou emperador

Endevinar

- Si expliquem per primera vegada: *El vestit nou de l'emperador* es poden fer algunes pauses dramàtiques, i preguntar a mitja explicació:
- Algú s'adonarà que estan ensarronant l'emperador?
- Ens pot ajudar una versió gràfica; es pot anar creant l'expectativa necessària per a construir el conte a partir dels elements que vagi donant la mestra.

Esbrinar versions

Esbrinar quants finals té el mateix conte en distintes versions. Només cal portar uns quants contes a l'aula i veure com el fan acabar. Diuen el mateix els personatges, acaba en el mateix punt?

També es pot buscar a Internet amb llengües diferents, llengües que els estudiants de l'aula coneguin i puguin llegir i traduir.

Hipòtesis

Pensar com s'haurien pogut solucionar alguns dels conflictes que presentem:

- Que l'emperador no fos presumit
- Que haguéssim descobert abans els farsans
- Que la criatura no hagués dit res?

Observar

- Observació visual. Partir d'un llibre il·lustrat, unes diapositives o un PWP. Mirar atentament els colors, les formes, el que s'insinua, etc. Farem una lectura atenta i deixarem que els estudiants parlin espontàniament del que veuen. Poc a poc anirem introduint preguntes d'observació i interpretació:

- Te l'imaginaves així el palau, l'emperador?

- Per què creus que l'ha dibuixat així?
- Creus que és el color que li escau?, etc.

- Observació auditiva. A més de les preguntes sobre l'argument i l'acció, podem fer preguntes sobre la banda sonora, les músiques, els sorolls que se senten, les veus dels protagonistes, etc. Recomanem la versió del conte que es troba en el recull: *Una mà de contes*, vol.2

PELS QUI CONEIXEN EL CONTE

Buscar alternatives

- Fer preguntes. En els moments dramàtics o claus del conte es pot suggerir al grup de pensar què podria fer el protagonista per no ser enredat. Per exemple, preguntar pel vestit a algú que fos totalment sincer.

Segons l'alternativa que plantegin, seguir interrogant altres possibilitats, tot explorant el conte. És bonic de veure que hi ha moltes maneres de plantejar l'acció, però a la fi el conte és una tria de totes les possibles.

- Nous finals. Triar distints finals pel conte, un final divertit, un de trist, un d'alegre, un de sorprenent, un de misteriós, etc.

Anticipar conseqüències

- Què hagués passat si.....? Què creus que hauria passat?

Podem repassar les accions dels protagonistes tenint en compte el punt de vista de les conseqüències, tot fent preguntes com ara: Si l'infant que va cridar que el rei anava nu hagués vist el vestit abans de la processó ?

Seleccionar possibilitats

- Què és possible?. Pregunta quines coses serien possibles i quines només probables a cada conte.

- És possible que aquesta història pogués passar de veritat?
- És probable que aquesta història pogués passar de veritat?
- És possible que l'emperador no es malfiés?
- És probable que l'emperador no es malfiés?
- És possible que hi hagi persones tan presumides?
- És probable que hi hagi persones tan presumides?
- És possible que la criatura que crida no tingués raó?

Imaginar: idear, inventar, crear

- Inventar un final més llarg, tot preguntant-nos: Com seguirà el reialme després d'aquest episodi?

- Canviarà l'emperador?
- Dimitirà el ministre?
- Com reaccionarà la gent?

Formular conceptes precisos

Quan ja sàpiguen bé el conte, tornar-lo a explicar usant paraules que vulguin dir el mateix, usant sinònims, com per exemple: Fa qui sap els anys, (**Fa molt i molt de temps**) hi havia un emperador (**un rei, un milhomes, un poderós, etc.**) que tenia tanta afició pels vestits nous (**les marques, la moda, la vestimenta, etc.**) que hi gastava tots els seus diners (**duros, euros, peles, diners...**).

Posar exemples i contraexemples

- o Coneixes algú que:
 - . Sigui tan presumit com l'emperador?
 - . Sigui tan sincer com una criatura?

Evidentment es tracta de fer explicar el per què de la semblança, amb la qual cosa obtenim una conversa on es barregen les bones raons i les analogies.

- o En comú. Buscar semblances i diferències entre els contes d'aquesta petita col·lecció, primer entre dos, després entre tots tres, et.. Per exemple: buscar una semblança i una diferència entre "L'aneguet lleig" i "La princesa i el pèsol" i "El vestit nou de l'emperador": la semblança pot ser que a tots tres hi surten persones i la diferència que en un hi ha fonamentalment humans i en l'altra hi ha més animals.

Interpretar

- o Fer comèdia.

Després de llegir una part d'un conte, fer dos grups i que representin l'escena. Ens adonarem que la mateixa escena ha estat compresa i sobretot interpretada de maneres ben diferents.

AL FINAL DEL CONTE

Comparar i contrastar

- Comparar els personatges del conte
 - . Es pot treballar amb: més divertit, més ruc, més vanitós, més estúpid, més llest, més honorat, etc., que fa més por que, fa més riure que, etc.

Definir

- Buscar l'oposat
 - L'oposat de presumit és
 - L'oposat de vanitós
 - L'oposat de poruc
 - L'oposat de mentider
 - L'oposat d'estafador

Seriar

- Ordenar imatges. Es plastifiquen uns quants dibuixos del conte, i s'usen per a establir la seqüència de la narració. Aquest exercici es pot començar amb tres o quatre vinyetes i pot anar augmentant fins a deu o dotze.

Buscar i donar raons

- Justifica perquè només una nena diu la veritat a l'emperador.
- Opinió raonada. Es tracta de repassar el conte i respondre amb arguments:
 - M'agrada perquè....
 - No m'agrada perquè....
 - Em fa ràbia perquè....
 - El trobo divertit perquè....
 - Em fa riure per què.....

Raonament condicional

- Capgirar. Es tracta d'inventar noves situacions hipotètiques dins el conte, de manera que ens dugui a raonar què passaria si algun dels elements dels contes quedés capgirat. Per exemple, què hauria passat si algú hagués parlat sincerament amb l'emperador?; si un dels estafadors s'arrepentís de l'engany ?

Relacions de causa i efecte

- El conte a l'inrevés. Explicar el conte començant pel final, és a dir, començant a l'inrevés: Així, "HI havia un emperador que es passejava amb calçotets.... A partir dels efectes, explicar-ne les causes.

Relacions de part-tot

- Un bocí. A partir d'una imatge del conte, construir un trencaclosques. Es pot fer en petits grups. Cada grup ha de fer una proposta de trencaclosques diferent i l'ha de donar als altres perquè muntin la vinyeta.

Relacions de fins i mitjans

- Per què serveixen els contes? Si ho creieu convenient, es pot preguntar als infants i joves de què són mitjà els contes, a través de preguntes, com és ara:

- Els contes serveixen per a divertir?
- Els contes serveixen per aprendre?
- Els contes serveixen per fer-nos adormir?
- Els contes serveixen per a distreure i passar l'estona?
- Els contes serveixen per treure la por?
- Els contes serveixen per estar atents i callats?

Interpretar

- Canviar de lloc i temps. Explicar el conte amb tots els ingredients fonamentals que tingui, però en un altre marc, relacionant-lo amb un altre ambient i una altra època; per exemple, si passes avui dia i aquí.

Improvitzar

- Recursos per a improvisar:

- Amanida de rondalles: barrejar els personatges dels tres contes: Què en fem d'un aneguet, una princesa i un emperador?
- Que un nen comenci a explicar un dels tres contes d'Andersen, un altre introdueix un personatge important d'un altre conte i segueix la narració així.

Traducció de l'oral a la mímica i a la inrevés

- Escenificar. Que un grup representi el conte amb mímica, mentre un altre grup l'explica.. Cal coordinar les paraules (la narració) amb els gestos. També es pot fer a partir d'un cassette o en viu.

Traducció de l'oral al plàstic i a la inrevés

- D'un món a un dibuix. A partir d'un conte, fer un dibuix que el representi, és a dir, que tothom s'adoni que aquell dibuix pertany a aquell conte. Abans de dibuixar, podem discutir quin ha de ser el tema del dibuix.

Traducció de l'oral al llenguatge musical i altres

- Musicar. Escenificar el conte per parts: l'inici, la visita del ministre, la visita de l'emperador, quan vesteixen l'emperador, la processó, etc. Tot buscant les músiques adients que acompanyin cada escena.

Sintetitzar

- Maneres d'ajudar a identificar els elements essencials :

- D'un conte il·lustrat , triar una vinyeta que resumeixi el conte i justificar la tria.
- Subratllar el conte, tot remarcant-ne els elements més importants i treient els aspectes superficials.
- En rotllana algú comença el conte sencer i l'altre l'ha d'explicar més breument. Resumir el conte cada vegada una mica més, fins que en quedi una frase.
- Dibuixar en dues vinyetes el conte
- Trobar un mot

TÍTOL

- Buscar un altre adjectiu que no sigui NOU i discutir el sentit que tindria el conte amb la nova titulació. Quin li escauria més, quin ens confondrà, quin resulta més original, etc.

VERSIONS

- Explicar el conte des del punt de vista de l'emperador o bé des del punt de vista dels estafadors

ACTIVITATS QUE SE'N PODEN DERIVAR

- Inventar un nou conte.
Aquest és un exercici que implica moltes destreses i, per tant, és complex i alhora molt interessant. Per a fer-ho amb un cert ordre, es podrien seguir les pautes següents:
 - Definició dels personatges
 - Tria del o de la protagonista
 - Representació gràfica del/la protagonista
 - Crear possibilitats d'arguments
 - Tria d'un argument bàsic
 - Seqüenciació de l'acció
 - Finalment la mestra redacta el text amb el consens general.

Autoavaluació

- Què he après?
- Perquè m'ha servit haver vist i haver parlat d'aquesta pel·lícula?
- Què és el que més m'ha agradat de la pel·lícula?
- Després de veure la pel·lícula, de les converses que hem tingut, dels exercicis que hem fet, ha canviat alguna cosa en el meu pensament o en els meus sentiments?